Special Economic Zone, Lecture 14th: Experiences from neighbouring countries

1. ຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບການໃນການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ຂອງບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານ.

ການພັດທະນາພື້ນທີ່ໃຫ້ກາຍເປັນເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ນັບວ່າເປັນການກະຕຸ້ນການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການຄ້າ, ການລົງທຶນ ແລະ ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ. ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ປັດໄຈທີ່ຈະໃຫ້ມີຄວາມສຳເລັດນັ້ນ ຕ້ອງໄດ້ມີການສຶກສາ ແລະ ວາງຍຸດທະສາດໃນການພັດທະນາ, ແຕ່ການພັດທະນາເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຈະນຳມາຊຶ່ງໂອກາດທີ່ເປັນຜົນດີຕໍ່ເສດຖະກິດ ແຕ່ອີກດ້ານໜຶ່ງກໍ່ມີຜົນກະທົບທີ່ຕາມມາເປັນຕົ້ນຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ຊຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາ ແລະ ສຶກສາເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບວິຖີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວນັ້ນ. ໃນການພັດທະນາ ເສດຖະກິດໃນຮູບແບບນີ້ຕ້ອງໄດ້ສຶກສາໃຫ້ລະອຽດ ແລະ ສົມທຽບກັບຕ່າງປະເທດ ທີ່ມີປະສົບການທາງດ້ານນີ້ມາກ່ອນ, ແລະ ຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບອັນໃຫ່ຍຫຼວງຕໍ່ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ການກຳນົດ ແລະ ສ້າງຕັ້ງເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ຈະເຮັດໃຫ້ເພີ່ມປະລິມານ ແລະ ມູນຄ່າການຄ້າເພີ່ມຂຶ້ນ, ມີການບໍລິການທີວ່ອງໄວ, ສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈໃຫ້ແກ່ຜູ້ລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນເພີ່ມຂຶ້ນ; ລາຍໄດ້ຈາກການທ່ອງທ່ຽວຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ມີການເຊື່ອມໂຍງການທ່ອງທ່ຽວໃນພາກຫຼາຍຂຶ້ນ, ເຮັດໃຫ້ບັນຍາກາດໃນການທ່ອງທ່ຽວມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ; ລາຍໄດ້ຈາກການເກັບພາສີຈະເພີ່ມຂຶ້ນ, ປະຊາຊົນມີຄຸນນະພາບຊີວິດທີ່ດີຂຶ້ນ, ມີວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ທຸລະກິດໃໝ່ເກີດຂຶ້ນ, ມີການພັດທະນາຕົນເອງທາງດ້ານພາສາ ແລະ ທັກສະ ເພື່ອປັບໃຫ້ທັນກັບການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງເສດຖະກິດ ແລະ ການປ່ຽນແປງທີເກີດຂຶ້ນ; ມີໂຄງການໃຫ່ຍໆເກີດຂຶ້ນ ຕາມນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນຍຸດທະສາດການພັດທະນາ.

ຜົນປະໂຫຍດຈາກເຂດດັ່ງກ່າວ ລາຍໄດ້ຈາກການແລກປ່ຽນເງິນຕາຕ່າງປະເທດ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳ, ລັດຖະບານມີລາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງການສົ່ງອອກ, ການຍົກລະດັບທາງດ້ານຄວາມຮູ້ ແລະ ທັກສະ, ການໂອນເຕັກໂນໂລຢີ, ຍົກສູງປະສິດທິຜົນດ້ານການຄ້າຂອງບັນດາບໍລິສັດພາຍໃນປະເທດ

ການກຳນົດເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ອາດຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນທີດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວເນື່ອງຈາກວ່າເຂດດັ່ງກ່າວ ເປັນເຂດທີ່ມີເນື້ອທີ່ກ້ວາງ ແລະ ຈະເຮັດໃຫ້ວິທີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນໃນເຂດດັ່ງກ່າວນັ້ນມີການປ່ຽນແປງທາງດ້ານວັດທະນາທຳ ເພາະວ່າເຂດນັ້ນຈະຖືກພັດທະນາໃຫ້ເປັນເຂດອຸດສະຫະກຳທີ່ທັນສະໄໝ, ກະສິກຳສະອາດ, ການທ່ອງທ່ຽວ ແລະ ອື່ນໆ. ຜູ້ພັດທະນາ ແລະ ຜູ້ລົງທຶນໃນເຂດນີ້ຈະໄດ້ຜົນປະໂຫຍດຈາກນະໂຍບາຍທາງດ້ານພາສີ, ການຈ້າງແຮງານລາຄາຖືກ.

ການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະຢູ່ທຸກຂົງເຂດທີ່ສ້າງຂຶ້ນກັບເງື່ອນໄຂ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຫຼາຍຢ່າງ. ດັ່ງນັ້ນ, ການກຳນົດທີ່ຕັ້ງ ແລະ ເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດ ພິເສດ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ ແຕ່ລະເຂດຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນ, ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວປະເທດທີ່ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການພັດທະນາ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ ແມ່ນບັນດາປະເທດທີ່ມີ ເຂດແດນຕິດກັບແຄມທະເລ ເພາະມີຄວາມສະດວກຕໍ່ການນຳເຂົ້າ-ສົ່ງອອກ ແລະ ຂົນສົ່ງສິນຄ້າ; ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ຕົ້ນທຶນການຜະລິດຕ່ຳ, ສາມາດແຂ່ງຂັນໄດ້ທາງດ້ານລາຄາ. ສຳລັບເຂດທີ່ຕັ້ງຢູ່ໄກທະເລ ແຕ່ມີເງື່ອນໄຂທີ່ເໝາະ ສົມ, ມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມທີ່ດີເຊັ່ນ: ພາສີ-ອາກອນ, ການຕະຫຼາດ, ການໂຄສະນາ, ມີສະຖຽນລະພາບທາງດ້ານ ການເມືອງ, ມີບຸກຄະລາກອນທີ່ມີຄວາມສາມາດ, ມີກົນໄກການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ກະທັດຮັດ, ບໍ່ຜ່ານຫຼາຍຂັ້ນຕອນ, ສາມາດຕັດສິນບັນຫາໄດ້ໄວ ໂດຍການຍຶດຖືຫຼັກການບໍລິຫານເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະແບບທຸລະກິດ ແຕ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ແນວທາງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຄວບຄຸມຂອງລັດຖະບານກໍສາມາດ ພັດທະນາ ແລະ ປະສົບຜົນສຳເລັດໄດ້.

ປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າເປັນສະມາຊິກອາຊຽນ ແລະ ເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ມີບົດບາດສຳຄັນໃນອາຊຽນ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສປປລາວ ຍັງເປັນປະເທດທີ່ມີຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ອຸດົມສົມບູນ,ມີຄວາມສະຫງົບທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມການລົງທຶນທີ່ສູງ ແລະ ພື້ນຖານໂຄງລ່າງກໍ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງເພື່ອເອື້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ. ການຈັດຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແມ່ນມີປະໂຫຍດຢ່າງໃຫ່ຍຫຼວງໃຫ້ແກ່ລະບົບເສດຖະກິດຂອງ ສປປ ລາວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການຜະລິດສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກ, ການນຳເຂົ້າ ແລະ ການບໍລິການ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ການກຳນົດສ້າງຕັ້ງເຂດດັ່ງກ່າວ ແມ່ນ ເພື່ອເໜັ້ນການຜະລິດຜົດເປັນສິນຄ້າໂດຍມີນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມໃຫ້ນຳໃຊ້ວັດຖຸດິບພາຍໃນປະເທດ ເພື່ອແປຮູບເປັນຜະລິດຕະພັນສຳເລັດຮູບ ແລະ ເຄິ່ງສຳເລັດຮູບ, ແລະມີນະໂຍບາຍຫຼຸດຜ່ອນພາສີໃນການນຳເຂົ້າກົນຈັກ ຫຼື ເຕັກໂນໂລຊີ ເພື່ອມາຮັບໃຊ້ໃຫ້ແກ່ການຜະລິດ, ການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແມ່ນເປັນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ, ການທີ່ ສປປລາວ ມີນະໂຍບາຍ ຫຼື ສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດຂຶ້ນມາ ເນື່ອງຈາກວ່າ ສປປລາວ ຕ້ອງການໃຫ້ພາກເອກະຊົນ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມອາດສາມາດ ໃນການພັດທະນາ ເປັນຕົ້ນ ແມ່ນ ດ້ານທຶນຮອນ: ເຕັກໂນໂລຊີ, ວິຊາການ ແລະ ປະສົບການ ໂດຍທີ່ລັດຖະບານ ໃຫ້ນະໂຍບາຍຫຼຸດຜ່ອນທາງດ້ານພາສີສ່ວຍສາອາກອນ, ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມເປັນອິດສະຫຼະໃນການບໍລິຫານຈັດການ ແລະ ຄຸ້ມຄອງເຂດດັ່ງກ່າວໃນລະດັບສູງນັ້ນ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ ການສ້າງຕັ້ງເຂດດັ່ງກ່າໄດ້ຮັບປະສິດທິພາບສູງ.

ໃນອານາຄົດ, ສປປລາວ ອາດຈະກາຍເປັນສູນກາງ ຫຼື ປະເທດທີ່ມີຄວາມສຳຄັນໃນການໃຫ້ບໍລິການໃນການສົ່ງອອກສິນຄ້າ ຂອງ ອາຊຽນໄປສູ່ ສປປ ຈີນ ເນື່ອງຈາກວ່າລັດຖະບານໄດ້ມີການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າສິນຄ້າມີຄວາມສະດວກສະບາຍຫຼາຍກວ່າໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ເປັນຕົ້ນແມ່ນເສັ້ນທາງລົດໄຟຄວາມໄວສູງ ລາວ-ຈີນ ກໍ່ເປັນຈຸດໜຶ່ງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດຂອງລາວມີຄວາມເຕີບໂຕໃນລະດັບທີ່ໄວພໍສົມຄວນ ຈາກໄລຍະທີ່ຜ່ານມາ ສປປລາວ ມີຄວາມເສຍປຽບໃນການພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະກິດເນື່ອງວ່າ ເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ມີຊາຍແດນຕິດກັບທະເລ ການຂົນສົ່ງ ຫຼື ສົ່ງອອກສິນຄ້າ ມີຄວາມລຳບາກ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຄວາມສົນໃຈທີ່ຈະເຂົ້າມາລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດມີໜ້ອຍ ແຕ່ປັດຈຸບັນນີ້ ລາວໄດ້ກາຍເປັນປະເທດທີ່ຕ່າງປະເທດໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຫຼາຍ.

ການທີ່ມີນະໂຍບາຍເປີດກວ້າງໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ມາລົງທຶນໃນໂຄງການຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານ ເຊັ່ນ: ລົງທຶນໃນເຂດເສດຖະກິດພິເສດ, ເຂດເສດຖະກິດສະເພາະ, ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆຂອງລັດຖະບານ ກໍ່ເປັນອີກບາດກ້າວໜຶ່ງທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ພື້ນຖານໂຄງລ່າງທາງດ້ານເສດຖະກິດໄດ້ມີການພັດທະນາ ປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ.

ເນື່ອງຈາກວ່າ ການສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ເປັນການສົ່ງເສີມການລົງທຶນໃນປະເທດ ເປັນການຂຸດຄົ້ນທ່າແຮງ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດຂອງບຸກຄະລະກອນພາຍໃນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເປັນການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ການສ້າງຕັ້ງປະຊາຄົມເສດຖະກິດອາຊຽນມີຄວາມສຳເລັດໃນລະດັບທີ່ດີ.

ນອກຈາກນີ້, ກໍ່ເປັນການສົ່ງເສີມການສົ່ງອອກ, ສາມາດຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນໃນການຜະລິດເພາະມີນະໂຍບາຍໃຫ້ນຳໃຊ້ວັດຖຸດິບທີ່ສາມາດຕອບສະໜອງຈາກພາຍໃນ ແລະ ແຮງງານພາຍໃນປະເທດ ແລະ ແຮງງານທີ່ມີສີມື, ມີປະສິດທິພາບຈາກຕ່າງປະເທດ; ເປັນການສົ່ງເສີມໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີທີ່ທັນສະໄໝໃນການຜະລິດສິນຄ້າຈາກຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນການດຳເນີນການຜະລິດໃນ ສປປລາວ ດ້ວຍການມີນະໂຍບາຍພິເສດໃນການນຳເຂົ້າອຸປະກອນຕ່າງໆ ທີ່ນຳເຂົ້າມາເພື່ອການຜະລິດສິນຄ້າ; ເປັນສູນກາງໃນການຈຳໜ່າຍສິນຄ້າໄປສູ່ປະເທດຕ່າງໆໃນອາຊີຕາເວັນອອກ ແລະ ສປປ ຈີນ ແລະ ພາໃຫ້ມີການຈ້າງງານໃນ ສປປລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ.

ປະເທດກຳປູເຈຍ ກໍ່ເປັນອີກປະເທດໜຶ່ງ ທີ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເອື້ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນ, ຊຶ່ງລັດຖະບານກໍ່ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດໃນທົດສະຕາວັດທີຜ່ານມາ. ການປະຕິຮູບທາງດ້ານເສດຖະກິດໄດ້ມີການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເສີມສ້າງເພື່ອຮັກສາໃຫ້ໄດ້ການແຂ່ງຂັນທີ່ໄດ້ປຽບໃນລະດັບພູມມິພາກ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ປະເທດ ມຽນມ້າ ແລະ ສສ ຫວຽດນາມ, ຊຶ່ງປະເທດເຫຼົ່ານີ້ມີຈຸດພິເສດທີຄ້າຍຄືກັນຄືມີຄວາມພ້ອມທາງດ້ານແຮງງານທີສາມາດຕອບສະໜອງໃຫ້ແກ່ພາກອຸດສະຫະກຳ (ອີງຕາມຂໍ້ມູນຈາກທະນາຄານໂລກ, ປີ 2014). ຖືໄດ້ວ່າເປັນປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງການລົງທຶນ ໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ນອກຈາກນີ້, ເຂດດັ່ງກ່າວຍັງເປັນເຄື່ອງມື ໃນການສ້າງຈຸດເຊື່ອມໂຍງທາງດ້ານເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນລະຫວ່າງ ຕົວເມືອງ, ຊົນນະບົດ ແລະ ເຂດຫ່າງໄກຊອກຫຼີກ.

ຕາມກົດໝາຍຂອງປະເທດ ກຳປູເຈຍໄດ້ກຳນົດ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ໃຫ້ເປັນເຂດພື້ນທີ ພິເສດ ສຳລັບການພັດທະນາຂະແໜງເສດຖະກິດ ຊຶ່ງມີອຸດສະຫະກຳ ແລະ ກິດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນນີ້ອາດຈະລວມເອົາເຂດອຸດສະຫະກຳ ຫຼື ເຂດສົ່ງອອກສິນຄ້າ, ເຂດເສດຖະກິດພິເສດແຕ່ລະເຂດ ແມ່ນຈະມີເຂດຖ່າຍໂອນສິນຄ້າ, ເຂດການຄ້າເສລີ, ເຂດບໍລິການ, ເຂດທີຢູ່ອາໄສ ແລະ ເຂດອຸດສະຫະກຳການທ່ອງທ່ຽວ.

ອີງຕາມການສຳຫຼວດຂອງທະນາຄານໂລກໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ປີ 2013, ໄດ້ມີການອະນຸມັດໃຫ້ສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດຂຶ້ນໃນປະເທດຈຳນວນ 22 ແຫ່ງ, ຊຶ່ງສ່ວນໃຫ່ຍແມ່ນ ຕັ້ງຢູ່ເຂດຊາຍແດນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃກ້ກັບຊາຍແດນປະເທດໄທ ແລະ ປະເທດ ຫວຽດນາມ ແລະ ໃກ້ກັບຊາຍຝັ່ງທະເລ. ສະພາພັດທະນາປະເທດກຳປູເຈຍ,ໂດຍສະເພາະຄະນະກຳມະການການລົງທຶນ ກຳປູຈາ ໄດ້ມີນະໂຍບາຍການດຶງດູດ ຫຼື ການຈູງໃຈທາງດ້ານພາສີ ໃຫ້ແກ່ໂຄງການການລົງທຶນທີ່ມີປະສິບການ ແລະ ມີປະສິດທິພາບ. ຊຶ່ງໃນນີ້ລວມທັງການຍົກເວັ້ນພາສີ ໃນການນຳເຂົ້າວັດຖຸອຸປະກອນ, ວັດຖຸດິບ ທີ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງ ຫຼື ການຜະລິດເພື່ອສົ່ງອອກ ແລະ ຍົກເວັ້ນອາກອນລາຍໄດ້. ບູລິມະສິດໃນການຍົກເວັ້ນອາກອນ ແມ່ນແລ້ວແຕ່ກິດຈະການ ແລະ ເຂດທີໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມ ແລະ ສິດທິທາງດ້ານຜົນປະໂຫຍດອື່ນໆ ໃນນີ້ລວມທັງ ການເຊົ່າ ຫຼື ສຳປະທານທີດິນ ເປັນເວລາ 50 ປີ (ສາມາດຕໍ່ ຫຼື ໂອນກຳມະສິດໄດ້) ນອກຈາກນີ້, ຍັງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການແລກປ່ຽນເງິນຕາແບບບໍ່ຈຳກັດຈຳນວນ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍເງິນທຶນ.

ການພັດທະນາ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດຂອງກຳປູເຈຍ ແມ່ນໄດ້ຮັບການສຶກສາ ແລະ ບົດຮຽນຈາກຫຼາຍປະເທດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດຈີນ, ຍົກຕົວຢ່າງ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ສີຮານຸວິວ (Sihanoukville) ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການປະຕິຮູບທາງດ້ານການດຳເນີນທຸລະກິດ, ການປະຕິຮູບທາງດ້ານການຕະຫຼາດ ແລະ ປັບປຸງພັດທະນາຂະແໜງການສຶກສາ, ການຄ້າການ, ອຸດສະຫະກຳການກະເສດ, ແລະ ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ.

ຕາມປະສົບການຂອງ ສປປ ຈີນ ນັ້ນເຫັນວ່າໄດ້ຮັບ ຜົນປະໂຫຍດຫຼາຍພໍສົມຄວນໃນການສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດ, ເພາະວ່າເຂດດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ສ້າງແຮງຈູງໃຈທີ່ຫຼາກຫຼາຍຕໍ່ເຈົ້າຂອງທຸລະກິດທີ່ກຳລັງດຳເນີນກິດຈະການຢູ່ໃນ ຂພສ. ປັດໄຈອັນສຳຄັນແມ່ນຜົນປະໂຫຍດດ້ານພາສີ, ຊຶ່ງຈຸດປະສົງແມ່ນເນັ້ນເປົ້າໝາຍເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ, ຜົນປະໂຫຍດທາງດ້ານພາສີທີ່ພົ້ນເດັ່ນທີ່ສຸດແມ່ນໝາຍຄວາມວ່າຖ້າການດຳເນີນທຸລະກິດບໍ່ສາມາດສ້າງກຳໄລ, ກໍ່ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເສຍພາສີ.

ເຂດເສດຖະກິດພິເສດຫຼາຍແຫ່ງມີລະດັບພາສີລາຍໄດ້ຫຼຸດລົງ, ຕໍ່າກ່ວາ 15% ໃນເຂດເສດຖະກິດພິເສດຮົງກົງ, ໃນຂະນະທີ່ຢູ່ແຜ່ນດິນໃຫຍ່ຂອງຈີນ, ອັດຕານີ້ແມ່ນປົກກະຕິສູງເຖິງ 33%. ດ້ວຍເສດຖະກິດຂອງຈີນແມ່ນເໜັ້ນການສົ່ງອອກເປັນຫຼັກ. ນີ້ລວມທັງບັນດາບໍລິສັດທີ່ສາມາດສົ່ງອອກສິນຄ້າໂດຍບໍ່ເສຍຄ່າ, ພ້ອມທັງໄດ້ຮັບການຍົກເວັ້ນພາສີທ້ອງຖິ່ນໃນບາງອຸດສາຫະກຳ. ຜົນປະໂຫຍດຂອງເຂດເສດຖະກິດພິເສດເຫຼົ່ານີ້ໃນປະເທດຈີນສາມາດເຫັນໄດ້ໂດຍກົງ

ໃນການພັດທະນາເຂດເສດຖະກິດທີ່ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ. ຕົວຢ່າງ, ເຂດເສດຖະກິດເຊັ່ງ, ຫຼັງຈາກໄດ້ຖືກ ກຳນົດໃຫ້ເປັນໜຶ່ງໃນເຂດເສດຖະກິດພິເສດທຳອິດ, ເມືອງດັ່ງກ່າວໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນຈາກການເປັນບ້ານນ້ອຍໆສູ່ເມືອງທີ່ມີປະຊາກອນຫຼາຍກວ່າ 10 ລ້ານຄົນພາຍໃນສອງສາມທົດສະວັດ.

ນອກຈາກນີ້, ການສ້າງເຂດທີ່ມີເງື່ອນໄຂທາງດ້ານການຄ້າຊ່ວຍເພີ່ມອັດຕາການຈ້າງງານ, ຍົກສູງຊີວິດການເປັນຢູ່ໂດຍລວມໃຫ້ດີຂຶ້ນ ຊຶ່ງແມ່ນວິທີການທີ່ສະຫລາດ ທີ່ຈະສຸມໃສ່ການເຕີບໂຕໃນເຂດເພື່ອລະດັບການພັດທະນາທີລົງທຶນ ເຂົ້າໃນພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃຫ້ມີປະສິດຕິພາບສູງຂຶ້ນ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າໃນກິດຈະກຳການຄ້າສາກົນກໍ່ແມ່ນຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດພິເສດ.

ໜຶ່ງໃນຈຸດປະສົງສຳລັບເຂດເຫຼົ່ານັ້ນແມ່ນເພື່ອການຄ້າ, ການທົດລອງ ນຳໃຊ້ລະບຽບການທີ່ແຕກຕ່າງກັນກໍ່ມີປະໂຫຍດ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງກັນ ຄືໃນຊຸມປີ 1980 ຫຼາຍບໍລິສັດໄດ້ຖອນການລົງທຶນພາຍໃນປະເທດຈີນ ຍ້ອນນັກລົງທຶນພົບວ່າລະບຽບຂັ້ນຕອນຂອງປະເທດມີຄວາມສັບສົນຫຼາຍ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນປີ 1982, ລະບຽບຫຼັກການໄດ້ມີການປັບປຸງຄືນໃໝ່ ເພື່ອໃຫ້ຂະບວນການໃນການສ້າງຕັ້ງງ່າຍດາຍຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລະດັບການລົງທຶນຢູ່ໃນປະເທດມີການປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງຂຶ້ນ. ໃນໄລຍະ 30 ປີທີ່ຜ່ານມາ, ຈີນໄດ້ປະສົບຜົນສຳເລັດສູງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດໃນລະດັບທີ່ໜ້າເພິງພໍໃຈ.

ການພັດທະນາ ຂພສ ແມ່ນການພັດທະນາເຂດທີ່ລັດຖະບານກຳນົດໃຫ້ເປັນເຂດພັດທະນາ, ຈາກພື້ນທີ ທີ່ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການພັດທະນາໃຫ້ສາມາດພັດທະນາໃຫ້ເປັນເຂດທີ່ທັນສະໄໝ ພາຍໃນປະເທດ, ໃນພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ເຊັ່ນ: ສິງກະໂປ, ຮົງກົງ, ເມືອງດູໄບ ປະເທດສະຫະລັດອາມີເລັບ ແລະ ອິນເດຍ ໂດຍສະເພາະການດຶງດູການລົງທຶນທີມີມູນຄ່າສູງ ເພື່ອສ້າງເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ເອື້ອຍອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນທີ່ສາມາດແຂ່ງຂັນໃນລະດັບສາກົນ, ການສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃນເຂດດັ່ງກ່າວອາດຈະກວມໄປເຖິງວຽກງານທີ່ນຳໃຊ້ສີມືແຮງງານທີ່ມີທັກສະ, ລວມໄປເຖິງນັກວິຊາການ, ນັກອອກແບບ, ຄູອາຈານ ຫຼືນັກພັດທະນາໄອທີ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ກ່ຽວກັບບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການຂອງຈີນໃນການສ້າງຕັ້ງ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການສ້າງເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ເຊີນເຈີນ ໄດ້ມີບົດບາດສຳຄັນຫຼາຍໃນການປະຕິຮູບເສດຖະກິດຂອງປະເທດຈີນ ຈາກການເປີດປະຕູສູ່ການພັດທະນາການຜະລິດສິນຄ້າທຸກຢ່າງໂດຍລັດຖະບານກາງແບບເສດຖະກິດຕາມແຜນເປັນທາງຂອງລະບົບຕະຫຼາດຕັ້ງແຕ່ປີ 2523 ເຂດເສດຖະກິດພິເສດເຊີນເຈີນຄືເຂດເສດຖະກິດແຫ່ງທຳອິດຂອງ ສປຈີນ ຊຶ່ງຈັດຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອເປັນແມ່ແບບໃນການພັດທະນາ ຈາກການພັດທະນາໝູ່ບ້ານທີມີອາຊີບຫາປາ ໃນມົນທົນກວາງຕຸ້ງ ທີມີປະຊາກອນປະມານ 30,000 ຄົນ ໃນປີ 1980, ປັດຈຸບັນກາຍເປັນສູນກາງທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ອຸດສະຫະກຳ ດ້ວຍນະໂຍບາຍເສດຖະກິດແບບເສລີ ໂດຍລັດຖະບານກາງ , ມີຂັ້ນຕອນທີ່ໜ້າສົນໃຈ ແລະ ມີປະໂຫຍດຕໍ່ການພັດທະນາຂອງປະເທດ, ຈາກໝູ່ບ້ານຊາວປະມົງສາມາດພັດທະນາໃຫ້ເປັນພື້ນທີທີ່ສ້າງລາຍໄດ້ໃຫ້ລັດຖະບານກາງຫຼາຍກວ່າ 200,000 ລ້ານຢວນ, ມີໂຮງຮຽນ ແລະ ສະຖາບັນການສຶກສາໃນລະດັບຕ່າງໆ ກວ່າ 1400 ແຫ່ງ ແລະ ສາມາດສ້າງວຽກເຮັດງານທຳປີລະ ຫຼາຍກວ່າ 6 ລ້ານຄົນດັ່ງຄຳກ່າວຂອງຄົນຈີນທີ່ວ່າ "ບໍ່ໄດ້ຢູ່ປັກກິ່ງກໍ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຕົນເອງຕໍາຕ້ອຍພຽງໃດ ບໍ່ໄດ້ຢູ່ເຊີນເຈີນ ກໍ່ບໍ່ຮູ້ວ່າຕົນເອງຈົນຂະໜາດໃດ"

ປະສົບການພັດທະນາເມືອງເຊີນເຈີນນັ້ນ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ເຂດອຸດສະຫະກຳ. ເຂດເສດຖະກິດພິເສດນັ້ນ ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ເປັນເຂດປະຕິຮູບທາງດ້ານເສດຖະກິດເຕັມຮູບແບບ ແລະ ເປັນແບບຢ່າງໃຫ້ແກ່ການພັດທະນາໃນພື້ນທີອື່ນ, ສ່ວນເຂດອຸດສະຫະກຳ ຄືສ່ວນປະກອບໜຶ່ງ

ທີ່ສະໜັບສະໜູນເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ໂດຍເຂດອຸດສະຫະກຳຈະເໜັ້ນຖານການຜະລິດ ທາງດ້ານອຸດສະຫະກຳເປັນຫຼັກ, ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ເຂດເສດຖະກິດພິເສດໃນຈີນນັ້ນຕ້ອງໄດ້ຮັບການອະນຸມັດຈາກລັດຖະບານກາງ ແຕ່ເຂດອຸດສະຫະກຳສາມາດໄດ້ຮັບການອະນຸມັດ ຈາກມົນລົງ ຫຼື ລັດຖະບານທ້ອງຖິ່ນ ໃນປີ 2550 ປະເທດຈີນມີເຂດອຸດສະຫະກຳຫຼາຍກວ່າ 1500 ແຫ່ງ ແຕ່ມີເຂດເສດຖະກິດພິເສດຢູ່ພຽງ 5 ແຫ່ງເທົ່ານັ້ນ.

ໃນປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ມີຫຼາຍປະເທດທີ່ມີເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ຊຶ່ງສ່ວນໃຫ່ຍຈະມີພຽງແຕ່ເຂດອຸດສະຫະກຳຊຶ່ງນະໂຍບາຍລັດຖະບານສ່ວນໃຫ່ຍຈະຄາດຫັວງໃຫ້ເຂດອຸດສະຫະກຳເປັນຕົວຂັບເຄື່ອນການພັດທະນາເສດຖະກິດແຕ່ກໍ່ບໍ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ການເຕີບໂຕແລະພັດທະນາເສດຖະກິດໄດ້ຢ່າງຍືນຍົງ. ດັ່ງນັ້ນ ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຂອງກັບເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ເພື່ອໃຫ້ນຳໄປສູ່ການພັດທະນາການປະຕິຮູບເສດຖະກິດໃຫ້ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນພື້ນທີ່ອື່ນຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍ ໃນຂະນະດຽວກັນການພັດທະນາຂດເສດຖະກິດພິເສດ, ນອກຈາກ ຈະເປັນການດຶງດູດແຮງງານທີ່ມີສີມືໃຫ້ມາທຳງານໃນປະເທດແລ້ວ ຍັງສາມາດດຶງດູດເງິນລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ (Foreign Direct Investment: FDI) ເພື່ອພັດທະນາໝູ່ບ້ານ ຫຼື ເຂດດັ່ງກ່າວນັ້ນໃຫ້ເປັນສູນກາງທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ການລົງທຶນ, ນອກຈາກນີ້, ຍັງຊ່ວຍພັດທະນາຄຸນນະພາບຊີວິດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນລົງໄດ້ ໂດຍສະເພາະ ການເປັນຕົວເມືອງຕົວຢ່າງສຳລັບການຢູ່ຮ່ວມກັນລະຫວ່າງເຂດອຸດສະຫະກຳ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ ທີ່ສາມາດສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຈົນນຳໄປສູ່ການພັດທະນາປະເທດໄດ້ຢ່າງຍັ້ງຢືນ.

ເຂດເສດຖະກິດເຊີນເຈີນ ແມ່ນປະສົບຜົນສຳເລັດໃນລະດັບທີ່ດີ ສາມາດພັດທະນາເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວ ມີຄວາມຈະເລີນກຽບຈະທັນຮອງກົງ ຊຶ່ງມີຫຼາຍປະເທດໄດ້ນຳເອົານະໂຍບາຍເຂດເສດຖະກິດພິເສດໄປປະຍຸກໃຊ້ໃນປະເທດຂອງຕົນ.

ສະເພາະ ສສ ຫວຽດນາມ ກໍ່ໄດ້ມີການສ້າງຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດຫຼາຍແຫ່ງໃນທົ່ວປະເທດ, ຖືວ່າເປັນປັດໄຈສຳຄັນໃນການດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດໃຫ້ເຂົ້າມາລົງທຶນໃນວຽດນາມ ຊຶ່ງໄດ້ມີການສຶກສາແນວທາງ ແລະ ຮູບແບບ ໃນການຈັດຕັ້ງເຂດເສດຖະກິດຈາກ ໄຕ້ຫວັນ, ສິງກາໂປ ແລະ ຈີນ ເພື່ອມາເປັນຕົ້ນແບບໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດພາຍໃນປະເທດ. ຊຶ່ງເຂດເຂດຖະກິດຂອງຫວຽດນາມແບ່ງອອກເປັນ ສີ່ ປະເພດດັ່ງນີ້: ເຂດເສດຖະກິດທີ່ເໜັ້ນອຸດສະຫະກຳການຜະລິດສິນຄ້າເພື່ອສົ່ງອອກ, ໄດ້ມີການຈັດລະບົບຕ່າງໆ ເພື່ອໃຫ້ການບໍລິການ ແລະ ການຜະລິດມີຄວາມສະດວກ ເພື່ອໃຫ້ນັກລົງທຶນ ທີເຂົ້າມາລົງທຶນໃນເຂດສາມາດດຳເນີນທຸລະກິດໄດ້ຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ; ເຂດເສດຖະກິດອຸດສະຫະກຳ ຊຶ່ງເໜັ້ນຜະລິດສິນຄ້າເພື່ອຈຳໜ່າຍພາຍໃນປະເທດ; ເຂດເສດຖະກິດທີ່ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອສົ່ງເສີມການວິໄຈ ແລະ ພັດທະນາ ລວມທັງການຜະລິດສິນຄ້າທີ່ໃຊ້ເຕັກໂນຍີທີ່ທັນສະໄໝ; ເຂດເສດຖະກິດພິເສດທີສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອດຶງດູດການລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດຈຶ່ງໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບນະໂຍບາຍດ້ານການຍົກເວັ້ນພາສີ ແລະ ການໃນໃຊ້ທີດິນ ເພື່ອເປັນການກະຕຸ້ນແຮງຈູງໃຈໃຫ້ກັບຜູ້ເລີ່ມຕົ້ນການລົງທຶນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນ ແລະ ຜູ້ທີອາໄສຢູ່ໃນເຂດດັ່ງກ່າວໄດ້ຮັບສິດທິ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຈາກການສ້າງຕັ້ງເຂດດັ່ງກ່າວ.

ໃນປັດຈຸບັນ ຫວຽດນາມໄດ້ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນການສ້າງຕັ້ງເຂດດັ່ງກ່າວ ເພື່ອສົ່ງເສີມ ແລະ ນຳພາປະເທດໃຫ້ກາຍເປັນສູນກາງດ້ານເຕັກໂນໂລຍີແຫ່ງໃໝ່ຂອງອາຊີ,ຊຶ່ງໂຄງການເຫຼົ່ານີ້ສະແດງເຖິງຄວາມພ້ອມຂອງເສດຖະກິດຫວຽດນາມທີ່ຈະເພີ່ມຄວາມໜ້າລົງທຶນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນທາງດ້ານອຸດສະຫະກຳ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໃນອານາຄົດ.

ນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມແຕ່ລະເຂດນັ້ນກໍ່ໄດ້ມີການກຳນົດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ຊຶ່ງປະເພດທຸລະກິດທີ່ລັດຖະບານມີການສົ່ງເສີມໃນຫວຽດນາມຄື: ອຸດສະຫະກຳເຕັກໂນໂລຊີ, ໂຄງສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ອຸດສະຫະກຳການກະເສດ. ສ່ວນພື້ນທີ ທີ່ລັດຖະບານສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນຄື ເຂດເສດຖະກິດພິເສດ ແລະ ພື້ນທີທີ່ດ້ອຍການພັດທະນາ.

ແນວໃດກໍ່ຕາມ, ເຂດເສດຖະກິດພິເສດແຕ່ລະເຂດແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ນະໂຍບາຍທີແຕກຕ່າງກັນ ທັ້ງນີ້ກໍ່ເນື່ອງມາຈາກທີຕັ້ງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງແຕ່ລະເຂດ, ເນື່ອງຈາກວ່ານະໂຍບາຍສົ່ງເສີມແຕ່ລະເຂດມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ຜູ້ລົງທຶນຄວນຕ້ອງໄດ້ສຶກສາກ່ຽວກັບລະບຽບ, ນະໂຍບາຍຕ່າງໆຈາກໜ່ວຍງານ ຫຼື ພາກສ່ວນທກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ລະອຽດສາກອ່ນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ສິດທິຂອງຜູ້ລົງທຶນເອງ. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ລົງທຶນຄວນຈະຕ້ອງໄດ້ກຽມຄວາມພ້ອມໃນການພັດທະນາຂີດຄວາມສາມາດຂອງຕົນເພື່ອສາມາດແຂ່ງຂັນໃຫ້ກັບກິດຈະການຂອງຕົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ປັບປຸງຄຸນນະພາບຜະລິດຕະພັນຂອງຕົນ, ເພີ່ມຄຸນຄ່າໃຫ້ກັບສິນຄ້າ ແລະ ການບໍການຂອງຕົນ, ການພັດທະນາຄຸນນະພາບ ແລະ ມາດຖານການຜະລິດຕະພັນ ແລະ ການຫາໂອກາດ ຫຼື ຊ່ອງທາງໃນການຂະຫຍາຍຕະຫຼາດ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ໂອກາດໃນການປະກອບທຸລະກິດແກ່ຜູ້ປະກອບການໃຫ້ມີຄວາມສຳເລັດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ກິດຈະການມີການເຕີບໃຫ່ຍຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຍືນຍົງ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

1. ວາລະສານຂອງກົມອຸດສະຫະກຳ, ຊອງລາດຊະອານາຈັກໄທ, ສະບັບເດືອນກຸມພາ ປີ ພສ 2559;
2. ສັງລວມບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການເຂດເສດເຂດຖະກິດພິເສດຈາກ ສາກົນ, ໂດຍ Douglas Zhihua Zeng.